

การยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions index: CPI) ของประเทศไทย

ที่มา: สรุปรายจากการสัมมนาวิชาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชาติ เรื่อง ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions index: CPI) ของประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2561 โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions index: CPI)

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) เป็นดัชนีที่สะท้อนภาพลักษณ์ (Perceptions) การทุจริตคอร์รัปชันของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ที่มีค่าคะแนนตั้งแต่ 0 (คอร์รัปชันมากที่สุด) ถึง 100 (คอร์รัปชันน้อยที่สุด) ซึ่งจัดทำขึ้นโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) เป็นประจำทุกปี นักลงทุนหรือนักธุรกิจหลายประเทศใช้ดัชนี CPI เพื่อประเมินความน่าสนใจลงทุนของแต่ละประเทศ โดยมองว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นหนึ่งในปัจจัยที่เป็นต้นทุนหรือเป็นความเสี่ยง (Risks) ในการเข้ามาประกอบธุรกิจ

การจัดทำดัชนี CPI ได้รวบรวมข้อมูลด้านการทุจริตคอร์รัปชันจากฐานข้อมูลที่เป็นการจัดอันดับหรือดัชนีชี้วัดซึ่งจัดทำขึ้นโดยหน่วยงานที่น่าเชื่อถือต่าง ๆ ทั่วโลก จำนวน 13 แหล่งข้อมูล สำหรับประเทศไทย TI คำนวณดัชนี CPI จาก 9 แหล่งข้อมูล (ปี 2016) ได้แก่

1. Bertelsmann Foundation Transformation Index 2016 โดย Bertelsmann Foundation (BF)
2. Economist Intelligence Unit Country Risk Ratings 2016 โดย The Economist Intelligence Unit (EIU)
3. Global Insight Country Risk Ratings 2015 โดย IHS (GI)
4. IMD World Competitiveness Yearbook 2016 โดย International Institute for Management Development (IMD)
5. Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence 2016 โดย The Political and Economic Risk Consultancy (PERC)
6. Political Risk Services International Country Risk Guide 2016 โดย Political Risk Services International Country Risk Guide (PRS)
7. World Economic Forum Executive Opinion Survey (EOS) 2016 โดย World Economic Forum (WEF)
8. World Justice Project Rule of Law Index 2016 โดย World Justice Project (WJP)
9. Varieties of Democracy (VDEM) Project 2016 โดย Varieties of Democracy (V-Dem)¹

¹ในปี 2016 TI ได้เพิ่มแหล่งข้อมูลที่ 9 ได้แก่ Varieties of Democracy (V-Dem) เพื่อใช้สำหรับคำนวณดัชนี CPI ของประเทศไทยเข้าไปด้วย

ความสำคัญของดัชนี CPI

1. ประกอบการตัดสินใจลงทุนของต่างประเทศ
2. สะท้อนการเป็นประเทศที่มีความโปร่งใสในมุมมองของต่างประเทศ
3. ประกอบการตัดสินใจในการสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ
4. ประกอบการตัดสินใจในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ
5. สร้างสังคมแห่งความสุจริต โปร่งใส

โดยจากข้อมูลดัชนี CPI ของไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 - 2559 (ดังแสดงในตารางที่ 1) พบว่า ประเทศไทยได้คะแนนอยู่ในช่วง 30 – 39 คะแนนมาตลอด จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อยกระดับคะแนนดัชนี CPI ของประเทศให้สูงกว่าร้อยละ 50

ตารางที่ 1: ดัชนี CPI ของไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2559

ดัชนีการรับรู้การทุจริต ((Corruption Perceptions index: CPI) ปี พ.ศ. 2549 - 2559										
2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559
3.60	3.30	3.50	3.40	3.50	3.40	37	35	38	38	35
คะแนนเต็ม 10	คะแนนเต็ม 10	คะแนนเต็ม 10	คะแนนเต็ม 10	คะแนนเต็ม 10	คะแนนเต็ม 10	คะแนนเต็ม 100	คะแนนเต็ม 100	คะแนนเต็ม 100	คะแนนเต็ม 100	คะแนนเต็ม 100
อันดับ	อันดับ	อันดับ	อันดับ	อันดับ	อันดับ	อันดับ	อันดับ	อันดับ	อันดับ	อันดับ
63	84	80	84	78	80	88	102	85	76	101
จำนวนประเทศ	จำนวนประเทศ	จำนวนประเทศ	จำนวนประเทศ	จำนวนประเทศ	จำนวนประเทศ	จำนวนประเทศ	จำนวนประเทศ	จำนวนประเทศ	จำนวนประเทศ	จำนวนประเทศ
163	179	180	180	178	183	176	177	175	168	176

หมายเหตุ: TI ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการคิดคะแนนจากเดิมคะแนนเต็ม 10 คะแนน เปลี่ยนเป็นคะแนนเต็ม 100 คะแนน ตั้งแต่ปี 2555

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

ข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต²

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย เพื่อขับเคลื่อนหรือยกระดับอันดับการรับรู้การทุจริต โดยสามารถจัดกลุ่มข้อเสนอแนะตามแหล่งข้อมูลได้ 4 ด้าน ดังนี้

² คณะทำงานศึกษาดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันได้ศึกษา “ภาพรวมบทวิเคราะห์” ของแต่ละแหล่งข้อมูล โดยสามารถเข้าถึงบทวิเคราะห์แหล่งข้อมูลของหน่วยงานได้ 5 หน่วยงาน ได้แก่ BF, IMD, PERC, WEF, WJP สำหรับบทวิเคราะห์แหล่งข้อมูลของหน่วยงานที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ เนื่องจากไม่ได้เผยแพร่บทวิเคราะห์บนเว็บไซต์ ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลจำเป็นต้องจัดซื้อเท่านั้น จำนวน 3 หน่วยงาน ได้แก่ EIU, GI, PRS หลังจากนั้น คณะทำงานฯ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ระเบียบวิธีวิจัย แนวทางการจัดเก็บข้อมูล รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับที่ยังไม่ดีเท่าที่ควร เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

- 1.1 การกำกับและติดตามหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามนโยบายต่อต้านการทุจริตของรัฐบาล
- 1.2 การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความสำคัญของดัชนีการรับรู้การทุจริตแก่ทุกภาคส่วน
- 1.3 การกำกับและติดตามให้ทุกหน่วยงานภาครัฐแก้ปัญหาตามแนวทางการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA)
- 1.4 รัฐบาลควรประสานความร่วมมือไปยังคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในฐานะที่เป็นหน่วยงานบูรณาการความร่วมมือตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)
- 1.5 รัฐบาลควรเพิ่มเติมการจัดสรรงบประมาณให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนดัชนีการรับรู้การทุจริต
- 1.6 รัฐบาลควรเสริมสร้างทัศนคติของข้าราชการให้ทำหน้าที่ในฐานะผู้ให้บริการ

2. ข้อเสนอแนะด้านเศรษฐกิจ

ให้รัฐบาลประสานความร่วมมือหรือมอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและคณะกรรมการชุดที่ 6 ด้านการจัดการข้อมูลและการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานบูรณาการ ดำเนินการขับเคลื่อนตามข้อเสนอแนะของแหล่งข้อมูล IMD, WEF, PERC ที่ค่อนข้างชัดเจนเกี่ยวกับ “กลุ่มเป้าหมาย” ที่ถูกประเมิน โดยเป็นการสำรวจความคิดเห็น (Perceptions) ของ “นักธุรกิจหรือนักลงทุน” ที่ประกอบกิจการอยู่ในประเทศไทย โดยส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

- 2.1 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะที่เป็นฝ่ายเลขานุการให้กับคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- 2.2 สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย (TMA) ในฐานะที่เป็นประธานคณะกรรมการชุดที่ 6 ด้านการจัดการข้อมูลและการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และเข้าร่วมเป็น Partner Institute ให้กับสถาบัน IMD เพื่อทำการสำรวจขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย โดยเป็นศูนย์กลางในการจัดส่งข้อมูล พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลและส่งข้อมูลกลับไปให้ IMD เพื่อใช้ในการประมวลผลด้วย
- 2.3 คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะที่เป็น Partner Institute ซึ่งทำหน้าที่เก็บแบบสำรวจความคิดเห็นผู้บริหาร (The Executive Opinion Survey: EOS) ให้กับสภาเศรษฐกิจโลก (WEF)

3. ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการยุติธรรม

- 3.1 กำหนดให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีกำหนดกรอบระยะเวลาในการพิจารณาคดีอย่างเป็นรูปธรรม
- 3.2 จัดให้มีการยกระดับกระบวนการยุติธรรมของประเทศ
- 3.3 ให้สำนักงาน ป.ป.ช. จำแนกประเภทคดีและจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับคดีทุจริต

3.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการทุจริต อาทิ สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานและมีความชัดเจนกับการตรวจสอบประเด็นปัญหาต่าง ๆ

3.5 รัฐบาลควรติดตามการบังคับใช้พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558

4. ข้อเสนอแนะด้านการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน

4.1 ด้านการประชาสัมพันธ์ จากการที่หน่วยงานภาครัฐไม่ได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นภาษาอังกฤษ อาจจะทำให้เกิดช่องว่างให้เจ้าหน้าที่รัฐอาศัยโอกาสจากความไม่รู้กฎหมายของชาวต่างชาติเป็นช่องทางในการเรียกรับสินบนเพื่ออำนวยความสะดวกได้ ดังนั้น จึงเห็นควรให้รัฐบาลต้องกำหนดให้ทุกหน่วยงานภาครัฐจัดทำฐานข้อมูล เช่น กฎหมาย ระเบียบ คู่มือการติดต่อราชการ เป็นต้น ให้เป็นภาษาอังกฤษ รวมทั้งข่าวเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้วย โดยเริ่มต้นจากหน่วยงานภาครัฐซึ่งเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตก่อน เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ต้องติดต่อสื่อสารกับนักลงทุนต่างชาติเป็นประจำและส่งผลโดยตรงต่อดัชนีการรับรู้การทุจริต

4.2 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

- 1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ
- 2) กำหนดให้ทุกหน่วยงานภาครัฐเปิดเผยข้อมูลในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างทั้งระบบ
- 3) กำหนดให้มีศูนย์ข้อมูลราคากลางเฉพาะด้าน เพื่อรวบรวมข้อมูลราคากลางการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานแต่ละแห่งในด้านนั้น ๆ
- 4) เสนอให้รัฐบาลออกกฎหมายในการส่งเสริมเสรีภาพของสื่อมวลชน ในการติดตามเสนอข่าวสารประเด็นต่าง ๆ และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ

ส่วนนโยบายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สรอ.)

PSP_DIVISION@EGA.OR.TH